

Minuta
ședinței comune a GTL Control HIV/SIDA/ITS

Data: 22 decembrie 2021, ora 14:00

Locul ședinței: on-line (zoom meeting)

Participanți:

Membri GTL cu drept de vot

1. Maia Rîbacova – SDMC
2. Irina Barbîroș, ANP
3. Anastasia Semeniuc, CNAM
4. Silvia Stratulat – ANSP
5. Tudor Vasilev, IMSP DRN
6. Valentina Vilc, IMSP IFP
7. Violeta Teutu, IP UCIMP
8. Svetlana Plămădeală, UNAIDS
9. Ludmila Untură, Liga PTH
10. Ala Iațco – Uniunea pentru Echitate și Sănătate
11. Veaceslav Mular, CI Genderdoc M
12. Alina Cojocari, Inițiativa Pozitivă
13. Tatiana Cotelnic, Centrul PAS

6. Ludmila Marandici, Inițiativa Pozitivă
7. Vitalie Rabinciuc, PULS Centru
8. Veronica Zorilă, UCIMP
9. Ruslan Poverga – AO Inițiativa Pozitivă
10. Eugenia Berzan, UNFPA
11. Natalia Ozturk, CI Genderdoc M
12. Mariana Ianachevici, Navanti Group
13. Alex Gaina Navanti Group
14. Gabriela Tinica
15. Golovco Elena, IMPS SDMC
16. Sergiu Cugut, AO AFI
17. Sergiu Platon, AO AFI
18. Vitalie Morosan, PMS
19. Serghei Tolstolicenco PULS Centru
20. Doru Petruți, IMAS
21. Vladimir Cozacov, IGP
22. Chilcevschi Igor, Liga PTH
23. Sheila Akbari, Navanti Group
24. Daniela Vaipan, UNICEF
25. Victoria Rosca-Bot
26. Victor Volovei

Invitați:

1. Tatiana Costin-Codreanu, UCIMP
2. Diana Buzovici, consultant
3. Daniela Bolun, IMSP SDMC
4. Angela Capcelea, UNICEF
5. Igor Codreanu, UNICEF

Agenda ședinței:

1. Prezentarea rezultatelor studiului "Evaluarea impactului Covid asupra persoanelor care traiesc cu HIV, inclusiv femeilor gravide si copiilor"
2. Prezentarea Proiectului Standardului de organizare și funcționare al serviciilor psiho-sociale pentru persoanele care trăiesc cu HIV
3. Discutarea posibilității extinderii geografice a tratamentului de substituție cu opiacee
4. Estimarea costului serviciilor de reducere a riscurilor (sectorul civil / PP) Marandich Ludmila / Vutkarev Inna
5. Prezentarea proiectului de lege privind Dezincriminarea HIV în Republica Moldova (Roșca-Bot Victoria, avocat)
6. Prezentarea rezultatelor "Evaluării realizării supravegherii epidemiologice a infecției HIV, implicarea și rolul instituțiilor de sănătate publică în supravegherea epidemiologică, implementarea măsurilor de control și răspuns", *Raportor Silvia Stratulat, ANSP*
7. Diverse.

Subiectul # 1	Context și dezbateri (opțiuni/proponeri din partea participanților)
Prezentarea rezultatelor studiului „Evaluarea impactului COVID asupra persoanelor care trăiesc cu HIV, inclusiv femeilor gravide si copiilor”	Dna Ianachevici a prezentat metodologia, contextul studiului. S-a descris procesul de realizare a studiului și limitările avute. Studiul a avut mai multe componente: analiza literaturii cercetarea cantitativă și calitativă. Au fost chestionate 609 persoane care trăiesc cu HIV, 4 discuții de focus grup și 12 interviuri aprofundate cu diverși actori. DI Găină a prezentat rezultatele studiului. Au fost prezentate recomandările corespunzător rezultatelor obținute. DI Mular a întrebat de ce au fost exclus din studiu grupul LGBT seropozitivi? DI Doruț a răspuns că ponderea persoanelor LGBT cu HIV este sub 1%, ceea ce e foarte puțin. Au fost contactate toate ONG indicate de MS urmează să se informeze referitor la comunicare cu GENDERDOC-M. Dna Plămădeală a spus că persoanele LGBT nu au fost

	excluse, dar nu au fost incluse în dezagregare, din cauza numărului mic.
Decizii/recomandări:	Prezentarea rezultatelor studiului într-un grup mai larg cu autoritățile implicate și elaborarea unui plan de lucru pentru implementarea recomandărilor în ianuarie 2022. Se recomandă publicarea rezultatelor în diagrame scurte pentru a crește vizibilitatea acestui studiu.
Subiectul # 2	Context și dezbateri (opțiuni/proponeri din partea participanților)
Prezentarea Proiectului Standardului de organizare și funcționare al serviciilor psiho-sociale pentru persoanele care trăiesc cu HIV Standarde_PTH.ppt x	Dna Buzovici a prezentat Standardele de organizare și funcționare a serviciilor psiho-social pentru PTH cu părțile componente: socială, medicală și psihologică. Dl Chilcevschi propune divizarea funcțiilor de consultant de la egal la egal și asistent social deoarece au atribuții diferite. Dna Ribacova a menționat că ONG-urile au avut 2 săptămâni la dispoziție pentru expunere pe seama standardelor. Au fost elaborați la fel și indicatorii de calitate care vor fi evaluați semestrial. Dl Rabinciuc propune includerea membrilor comunităților printre autori. Dna Unturăa menționat că acest document va permite accesarea resurselor de la CNAM, dar Standardele sunt făcute nu pentru ONG, este o parte foarte mică doar pentru consultanți de la egal la egal. Cu referire la indicatori: este neclaritate referitor la ei, nu este de acord să fie indicat că consilierea se face lunar la fiecare beneficiar. Are părerea că este supraîncărcați asistenți sociali care acum sunt în realitate outreach pentru aderență. Se propune de avut o abordare individualizată pentru fiecare pacient. Dl Poverga a propus de dat termen pentru comentarii și ONG sa-și asume acest lucru și să vina cu comentarii. O data pe trimestru trebuie de lucrat doar cu cei care deja totul e bine, dar cu ceilalți este nevoie de lucrat mai intens și acest lucru să fie inclus în standard. De asemenea propune ca modalitățile de comunicare să fie diverse. Dna Teutu propune însă de reîntors/continuat consultațiile în KAP, și apoi de definitivat standardul.
Decizii/recomandări:	Reprezentanții ONG-urilor vor transmite comentariile referitor la standarde grupului de lucru până la 14 ianuarie 2022.
Subiectul # 3	Context și dezbateri (opțiuni/proponeri din partea participanților)
Discutarea posibilității extinderii geografice a tratamentului de substituție cu opiacee	Dl Rabinciuc a propus discutarea următoarelor întrebări cu referire la TSO: 1. Extinderea geografică – cine este responsabil de această activitate? 2. Extinderea spectrului de medicamente pentru tot – prin prisma respectării drepturilor omului și a pacientului de a primi acel medicament care îi este indicat și se simte confortabil. 3. Cum s-a procurat Buprenorfina? Conform ultimelor informații la ultima procurare s-a ținut cont de consumul curent al Buprenorfinei și nu de necesitate și posibilitatea extinderii tratamentului de substituție cu opiacee. Dl Vasilev a comunicat: se adună estimarea necesităților de la fiecare punct de OST și în dependență de aceste necesități se organizează propucarea centralizată. Pentru extinderea în alte teritorii a TSO urmează să fie rezolvate mai multe întrebări: nu este rezolvată problema cadrelor, financiară, nu este estimat necesitatea OST în diferite localități. Nu toți specialiștii din toate teritoriile au capacități de a realiza aceste estimări. Dna Teutu a comunicat că se procură echipament pentru site-urile noi Orhei și Anenii Noi, reținerile sunt cauzate de achiziții. Se discută reînnoirea echipamentului pentru toate site-urile. Cu referire la extinderea geografică urmează a fi evaluat pentru deschidere locațiile unde lucrează ONG care ar putea să se implice în advocacy și promovarea serviciului. Dl Poverga este de părerea că trebuie de lucrat pe toate aspectele în paralel. ONG trebuie să se mobilizeze în lucru cu beneficiarii. Dacă vrem să extindem poate să fie extins și în afara instituțiilor publice. Pot fi organizate instruirii pentru personal pentru exerciții de estimare și deschiderea noilor site-uri. La fel pentru medici de organizat instruirii la necesitate. Alternative de oferire a TSO pot fi prin rețetă din farmacii. Dl Vasilev a informat că se discută de problema administrativ-financiar teritorială de la nivel local. La modul practic poate fi și medicul de familie inclus oferirea tratamentului. În Chișinău se discută decentralizarea sectorială.

	<p>DI Rabinciuc a comunicat că a expediat scrisoare la MS cu întrebările ridicate în cadrul ședinței pentru a facilita rezolvarea lor..</p> <p>DI Vasilev a mai comunicat că în noua revizuire a protocolului Clinic național privind tratamentul de substituție cu opiacee a fost inclus schema de trecere de la metadonă la buprenorfină.</p>
Decizii/recomandări:	1. De planificat o întrunire în a doua jumătate a lunii ianuarie pentru elaborarea unui plan concret pentru extinderea serviciilor de TSO.
Subiectul # 4	Context și dezbateri (opțiuni/propuneri din partea participanților)
<p>Estimarea costului serviciilor de reducere a riscurilor (sectorul civil / PP)</p> <p>_22.12.</p>	<p>Dna Marandici a prezentat costificările ajustate conform recomandărilor primite anterior. A fost costificat pachetul de bază și cel extins pentru fiecare grup țintă. Au fost enumerate aspectele care au stat la baza estimărilor. Se propune a fi utilizate aceste costificări pentru contractarea în anul 2022.</p> <p>DI Vasilev a întrebat dacă a fost consultată cu metodologia costificării aprobată prin HG ? Dna Marandici a confirmat că a fost utilizat HG conform metodologiei.</p> <p>DI Poverga a menționat că costificarea actuală nu este suficientă. Se propune aprobarea la GTL și de urmat pașii ulteriori pentru a finanța serviciile conform noii costificări.</p> <p>DI Volovei a menționat că din sursele FG este deja aprobat bugetul și nu poate fi modificat.</p> <p>DI Poverga a propus că trebuie de fixat că aceste costuri sunt cele reale și de acoperit pe urmă deficitul din surse alternative.</p>
Decizii/recomandări:	1. Se aprobă costurile propuse și se propune de a fi înaintate spre aprobare conform procedurilor către MS și MJ respectiv.
Subiectul # 5	Context și dezbateri (opțiuni/propuneri din partea participanților)
<p>Prezentarea proiectului de lege privind Dezincriminarea HIV în Republica Moldova</p>	<p>Dna Rosca a propus modificarea anumitor norme care ar de criminaliza HIV în RM.</p> <p>Al. 1 și 2 – punerea în pericol și transmiterea intenționat</p> <p>Aliniat. 5 transmiterea din imprudentă – se propune excluderea din răspunderea penală și în cazul când persoana cunoștea că este PTH dar oricum a întreprins acțiuni care au favorizat transmiterea virusului</p> <p>Pentru modificările propuse au fost luate în vedere recomandările Asociației britanice HIV, tezele asociației.</p> <p>Modificările propuse Va determina persoanele să se testeze periodic și să urmeze tratamentul. Trebuie să li se aducă la cunoștință ca nu vor fi urmăriți penal dacă se testează periodic și dacă vor urma tratamentul.</p> <p>Abrogarea art 212 nu este considerată oportună deoarece atunci sancțiunea va fi mai dură deoarece vor fi aplicate alte articole generale. Modificarea este considerată a fi mai avantajos: va fi motivația pentru tratament a PTH, infracțiunile cu transmiterea HIV vor fi mai puțin grave; și nu vor răspunde persoanele care au făcut tot posibil ca să nu transmită virusul HIV.</p> <p>DI Poverga – reformularea este mai blând decât eliminarea legii, care este mai lungă.</p> <p>Dna Plamadeala a comunicat că informația privind criminalizarea HIV trebuie privită și din punct de vedere a sănătății publice. Noua strategie globală conține invitația de a decriminaliza infecția HIV. Propune de aflat ce state și cum au abordat aceasta problema. HIV criminalization — Human rights fact sheet series 2021 (unaids.org)</p> <p>Dna Rosca a comunicat că în Belarus s-a stopat procesul și era vorba de modificare, urmare la care 300 persoane trebuia să fie eliberate. Ucraina urmează să aprobe proiectul de lege cu excluderea completă a criminalizării HIV. Statul Illinois a exclus totalmente răspunderea pentru transmiterea HIV.</p> <p>Dna Marandici propune de cerut avizul consiliului de egalitate pentru excluderea din lege a acestor articole, lucru care ar putea să faciliteze acest proces.</p> <p>DI Chilcevschi se pronunță exclusiv pentru excluderea legii, și nu trebuie articol separat de HIV.</p> <p>DI Cazacov a menționat că este o abordare sensibilă. Trebuie de bazat pe anumite studii, de la necesitatea includerii acestui articol în Codul Penal, care sancționează intenția de transmitere a unei maladii social periculoase. Există risc ca ulterior să fie mai multe persoane pasibile de pedeapsă din necunoașterea codului penal.</p>
Decizii/recomandări:	De a începe procesul de advocacy pentru excluderea articolului 212 din Codul Penal, cu

	solicitarea avizului consiliului de egalitate Dar în paralel se pregătește varianta B, cu modificarea articolelor propuse de Dna Roșca.
Subiectul # 6	Context și dezbateri (opțiuni/propuneri din partea participanților)
Prezentarea rezultatelor ”Evaluării realizării supravegherii epidemiologice a infecției HIV, implicarea și rolul instituțiilor de sănătate publică în supravegherea epidemiologică, implementarea măsurilor de control și răspuns”	Dna Stratulat a prezentat cercetarea operațională privind evaluarea rezultatele realizării supravegherii epidemiologice a infecției HIV, implicarea și rolul instituțiilor de sănătate publică în supravegherea epidemiologică, implementarea măsurilor de control și răspuns. Dna Plămădeală a propus ca studiul dat să fie prezentat mai larg în cadrul unui atelier de lucru, care să includă inclusive reprezentanții MS, a ANSP, a centrelor de sănătate publică, APL uri etc. Este un raport foarte important și trebuie să înțelegem cum îmbunătățim supravegherea epidemiologica.
Decizii/recomandări:	Raportul este aprobat de către grupul de lucru.
Subiectul # 7	Context și dezbateri (opțiuni/propuneri din partea participanților)
Diverse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dna Plămădeală a comunicat ca în baza dialogului național din 16 decembrie 2021 a fost elaborate un proces verbal, care salarizează toate constatările, dar și propunerile și care toate, urmează să se regăsească într-un plan de lucru de implementare a PN HIV pentru anul 2022. 2. Dna Cotelnic a comunicat despre finalizarea elaborării a cinci module tematice interactive de instruire la distanță în domeniul Prevenirii HIV în mediul Populațiilor Cheie, inclusiv a Tinerilor din aceste grupuri, care urmează să fi lansate zilele astea, drept parte componentă a Platformei on-line Formare.md. Modulele au fost elaborate sub coordonarea Centrului PAS în baza asistenței UBRAF oferite de către UNAIDS și UNFPA - prioritatea intervenției fiind coordonată anterior la momentul planificării cu toți partenerii naționali - inclusiv Ministerul Sănătății, Unitatea de Coordonare a Programului Național etc.
Decizii/recomandări:	Grupul a luat act de informație. Odată cu procesul verbal va fi transmis procesul verbal al dialogului.

Secretarul GTL:

Șeful GTL: